

Caput I.

236

A Mihi dico, [in vinculis] posito, & ideo multū indigenti eius ministerio. in vinculis dico, [euāgelij, id est, quæ pro euangelio patior, non pro crimine meo. His de causis volueram eum detinere, Sed postea tecum retractās, [nihil] de seruo tuo [volui] facere sine tuo consilio, id est, sine tuo nutu & communi voluntate, [vti ne velut ex necessitate, id est, vt nō quasi ex necessitate [esset] bonum tuū, id est, vt non esset inuitum bonum tuum, [sed] voluntarium, id est, ex tua voluntate procedens. Bonum Philemonis erat, ministerium quod seruus eius pro eo exhibebat Apostolo. Qui scilicet Apostolus poterat & absque voluntate Philemonis Onesium sibi in ministerio retinere. Sed si hoc sine ipsius voluntate fecisset, bonum quidem erat, sed non voluntarium. Quod autem non erat voluntarium, alio genere arguebatur non esse bonum. Nihil quippe bonum dici potest, nisi quod vltioneum est. Ex quo apostoli considerata prudentia, qui idcirco fugitiuum seruum remittit ad dominum, vt proficit domino suo, qui prodesse non poterat, si domino teneretur absente & inuito. Potest etiam ex hoc loco solui, quod à plerisque frequenter queritur, quare deus hominem faciēs ad suam imaginem & similitudinem, facere eum ita noluit vt malus esse non posset. Si enim deus voluntariū, & non ex necessitate bonus est, debuit hominem faciēs ad suam imaginem & similitudinem, facere vt ipse voluntarie & non ex necessitate bonus esset. Qui autem asserunt ita eum debuisse fieri, vt malum recipere non posset, hoc dicunt, Talis fieri debuit, qui necessitate bonus esset, & non voluntate. Quod si talis factus esset, qui bonum non voluntate, sed necessitate perficeret, non esset deo similis, qui deo bonus est, quia vult, non quia cogitur. Ex quo manifestum est, rem eos postulare contrariam. Nam ex eo quod dicunt, debuit homo similis deo fieri, illud petunt, vt liberi fieret arbitrij sicut ipse deus est. Ex eo autem quod addunt, talis debuit fieri, qui malum recipere non posset, dum necessitatem ei boni important, illud, vt homo similis deo non fieret, volunt. Soluitur ergo ista quæstio: Potuit deus sine voluntate eius hominem facere bonum. Porro si hoc fecisset, nō erat bonum voluntarium, sed necessitatis. Quod autem necessitate bonum est, non est bonum, & alio genere malum arguitur esse. Igitur proprio arbitrio nos relinquens, magis ad suam imaginem & similitudinem fecit. Similem enim esse deo, absolute bonum est.

Notā.

C Forsitan enim ideo discessit ad horam à te, vt in æternum illum reciperes, iam non vt seruum, sed pro seruo charissimum fratrem, maxime mihi. Quanto autem magis tibi & in carne & in domino?

Nonnunquam malum occasio fit bonorum, & hominum praua consilia deus vertit ad rectum. Quod dico, manifestius exemplo fiet: Ioseph fratres sui stimulis inuidiæ concitati, vendiderunt

Ismaelitis. hoc initium patri & fratribus & toti D
Aegypto bonorum omnium fuit. Denique ipse fratribus postea dixit. Vos cogitastis de me malū, & deus vertit illud in bonū. Simile quid & in Onesimo possumus intelligere, quod mala principia occasiones fuerint bonæ rei. Si videlicet dominum non fugisset, nunquam venisset Romam, vbi erat Paulus victus in carcere. Si Paulam in vinculis non vidisset, fidem Christi non receperisset. Si Christi fidem non habuisset, nunquam Pauli effectus filius in opus euangelij mitteretur, ex quo gradatim colligitur, quod ideo minister euangelij factus est Onesimus, quia fugit à domino. Et hoc est quod dicitur: Debes illum honeste & libenter suscipere, quia [forsitā ideo ad horam, id est, ad breue tempus] discessit à te, vt æternum, illum recipere res. Pulchre autem addens forsitan, sententiam temperauit. Occulta quippe sunt iudicia dei, & temerarium est quasi de certo pronunciare quod E
dubium est. Forsitan, inquit, ideo discessit, caute, timide, trepidanter loquens, & non totum fixo gradu, ne si non posuisset forsitan, omnibus seruis fugiendum esset vt apostolici fierent. Forsitan idcirco discessit à tuo seruitio non diu, sed ad horam, id est, quasi ad vnius horæ spatium, vt pro tā breui recessione reciperes illum in æternum, id est, æternaliter tecum permansurum, qui tantummodò temporaliter erat tecum mansurus nisi recessisset. hoc est, fortasse deus præiudicauit & eum à te ad horam, id est, ad breue tempus discedere fecerit consilio voluit, vt tu qui non eras illum æternaliter tecum habiturus, si non discederet vt ad me perueniens fidem acciperet, reciperes illum habiturus tecum non horarium, sed æternum. Cum enim eandem fidem ac religionem teneat quam tu, hic & in futuro tecum semper erit, qui perenniter à te separandus erat & supplicii mancipandus, si non ad horam discessisset, vt infidelitatem exueret, licet hæc Apostolus quasi dubitatiue dixerit, tamen ita veraciter completa sunt vt pronunciauit. Nam Onesimus iste, sicut ex literis patris didicimus, factus est postea pontifex & martyr gloriosus. Reciperes (inquam) in æternum, [iam, id est, post acceptum libertatis spiritum in baptismo; [non vt seruum] sicut prius, [sed] pro seruo fratrem,] quia cœpit eundem in cælo tecum habitare patrem. fratrem non qualemcumque, sed [charissimum] cunctis ecclesiæ filiis, qui sanctitatem quam nunc habet nouerunt, sed [maxime, id est, multo plusquam aliis] est charissimus [mihi], qui magis noui quos chariores æstimare debeā & qui magis huius perfectam conuersionem scio quam alij. Et mihi quidem pro sola spiritali fraternitate tam excellenter charus est, sed [quanto magis, id est, valde amplius] debet esse [tibi] charissimus, [& in carne, id est, respectu carnis, quia tibi carnale seruitium debet, vt pote seruus, [& in domino], id est, in respectu domini, quia eius per fidem factus est filius & regni eius particeps est tecum futurus: In eo quod ait, vt æternum illum reciperes, non
Rr ij tandem